Apie 2 ha ploto senovės gyvenvietė surasta į P, PV ir V nuo Užluobės piliakalnio. Išliko daugiau kaip 20 cm storio kultūrinis sluoksnis, rasta lipdytos lygiu paviršiumi keramikos.

Konstatuota, kad Girdenių piliakalnis sunaikintas melioracijos aštuntajame dešimtmetyje, o literatūroje minimas Paluobės piliakalnis yra tik Luobos nuplautos natūralios kalvos dalis, kiek panaši į pylimą.

Mėginant lokalizuoti XVII a. sunykusį Bareikių miestą, surasta Arkšvos senovės gyvenvietė. Ji yra 950 m į V nuo Arkšvos alkakalnio, 700 m į R nuo Luobos ir Pragulbos santakos, 150 m į Š nuo Pragulbos dešiniojo kranto. Gyvenvietė užima mažiausiai 6 ha plotą. Ariamame lauke išsiskiria tamsesnės dėmės - buvusių pastatų vietos. Gyvenvietės chronologija neaiški.

Ignas Jablonskis

KARTENOS APYLINKĖS PAMINKLŲ TYRINĖJIMAI

Kartenos kapinynas (II), vadinamas "Polverku", yra Kartenos miestelio P pakraštyje, J. Žemaitės kolūkio gamybiniame kieme. Tai apie 2-3 m nuo aplinkos iškilusi kalvelė. Statybų metu čia rasta žmonių kaulų.

Šalia kalvelės centrinėje dalyje stovinčių įvairių ūkio pastatų iškastos trys perkasos po 5x2 m, tačiau kapų nerasta. Iš žmonių pasakojimų matyti, kad statybų metu rasti XVI-XVII a. kapai. Ant kalvos iki 1906 m. stovėjo Kartenos klebonija ir buvo jos stambus ūkis, žmonių pramintas "Polverku". Čia reikėtų ieškoti ir buvusios bažnyčios.

Senieji karteniškiai prisimena pasakojimus, kad dabartinės Kartenos bažnyčios vietoje seniau stovėjusi liuteronų bažnyčia. M. Valančius teigia, kad Kartenoje 1611 m. stovėjo kalvinų bažnyčia, kuri greitai

"pragaišo". Tad darytina prielaida, kad 1634 m. minimoji Kartenos bažnyčia dabartinėje vietoje atsirado, "pragaišus" kalvinams. Tuo tarpu klebonija ir jos ūkis liko senojoje vietoje. Senoji bažnyčia buvo nugriauta, o kapinės jos buvusiame šventoriuje pasimiršo, yra beveik visiškai sunaikintos.

Vyšnių kalnas, karteniškių vadinamas Senąja Kartena, yra Kartenos apylinkės, Gintarų kaimo V pakraštyje. 25x2 m perkasa iškasta Š-P kryptimi, 4 m į R nuo čia esančio geodezinio punkto. Perkasoje rastas kultūrinis sluoksnis siekė 0,85 m storio P jos gale ir 0,95 m jos Š gale.

Ties perkasos 19-20 m atsidengė čia buvusios pilies pylimo išorinį kraštą tvirtinusios sienelės 1,5-2,0 m pločio akmenų krovinys. Jo padas buvo 0,85 m žemiau žemės paviršiaus. Tarp akmenų ir abipus jų - daug degėsių. Pylimo vidiniame krašte išlikęs 1,5-2,0 m pločio akmenų grindinys buvo ties perkasos 12-13 m. Pylimo vidus išgriautas statant dvaro rūmus, kurių Š sienos pamatas rastas ties perkasos 15 m. Rūmų pamatai mūryti iš įvairaus didumo akmenų su kalkių skiediniu.

Iš pylimo išimtieji akmenys suversti už 4 m nuo jo, dalis mažesnių panaudoti įvairiems kiemo grindiniams. Buvusios pilies statybos ir jos apleidimo datos nenustatytos.

Perkasos viršutiniame 30-40 cm storio sluoksnyje daug XVI-XVII a. giliųjų ir gausiai ornamentuotų plokščiųjų koklių, puodšukių, labai oksiduotų stiklo skeltelių, plytgalių ir kt. Pagal jas nustatyta, kad buvusiame pilies kieme XVI-XVII a. stovėjo dvaro pastatai. Gal tai ir buvo senasis Kartenos dvaras? Vyšnių kalną vertėtų išsaugoti išsamesniems tyrinėjimams.

Šalia Vyšnių kalno, jo R pusėje esančio bevardžio upelio slėnyje išliko 3 gruntinės užtvankos, kurios netyrinėtos.